

Informatie over de Wet zorg en dwang voor medewerkers

Goede zorg met zoveel mogelijk vrijheid

Onvrijwillige
zorg

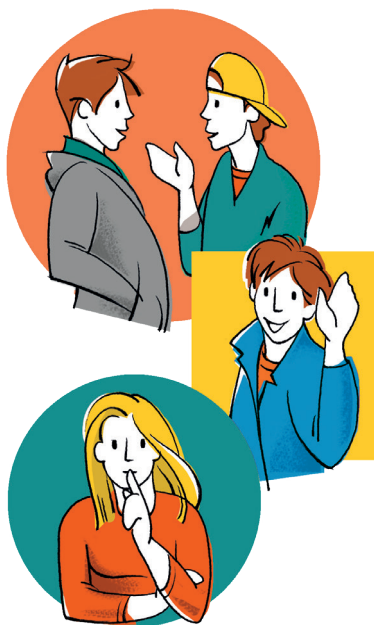
's Heeren Loo

Goede zorg met zoveel mogelijk vrijheid

We willen elke dag de best mogelijke zorg leveren. Bij het bieden van goede zorg zoeken we steeds naar zorg op maat, vrijheid, veiligheid, ontwikkeling en bescherming. Het uitgangspunt daarbij is dat cliënten zoveel mogelijk vrijheid houden om zelf hun leven in te richten. Daar zijn we bij 's Heeren Loo al een aantal jaar hard mee bezig. De visie 'Nee, tenzij...' is bij iedereen bekend. Deze visie staat ook centraal in de Wet zorg en dwang. Deze wet gaat cliënten, verwanten en zorgprofessionals helpen om een volgende stap te zetten in de vrijheid van de cliënt om zelf keuzes te maken. In deze folder leggen we kort uit hoe het werkt. Wil je meer weten? Kijk dan op het intranet.

Wat is de kern van de Wet zorg en dwang (Wzd)?

De Wet zorg en dwang is er om de rechten van mensen met een verstandelijke beperking te beschermen. Het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk vrijwillige zorg bieden. Zorg waar de cliënt en/of diens vertegenwoordiger mee instemmen en waar de cliënt zich niet tegen verzet. We gaan samen in gesprek om te zoeken naar geschikte/passende vrijwillige zorg. Alleen als het echt niet anders kan, als er sprake is van ernstig nadeel én verzet, kunnen we onvrijwillige zorg toepassen. In elke fase blijven we zoeken naar alternatieven en betrekken we anderen om mee te denken over de zorg die we bieden. Onvrijwillige zorg gaat altijd samen met een afbouwplan.

Afspraken maken we met de cliënt

Over de zorg aan of ondersteuning van de cliënt worden afspraken gemaakt in het plan van de cliënt. Het uitgangspunt is dat we afspraken met de cliënt zelf maken, ook al heeft hij een vertegenwoordiger. We maken pas afspraken met de vertegenwoordiger als de cliënt wilsonbekwaam ter zake is.

'Wilsbekwaam' betekent dat iemand de informatie begrijpt, deze op zijn eigen situatie kan betrekken, op basis hiervan een eigen beslissing kan nemen en de gevolgen van zijn beslissing kan overzien. Dit betekent niet dat de medewerkers, verwanten of vertegenwoordigers het eens moeten zijn met de beslissing die cliënt neemt.

Als de cliënt niet wilsbekwaam is, wordt dat wilsonbekwaam genoemd. 'Ter zake' betekent dat het over een bepaald onderwerp of bepaalde situatie gaat. Een cliënt kan bijvoorbeeld soms wel beslissen over de vorm van dagbesteding maar niet over het inleveren van zijn telefoon.

Vertegenwoordiger

Soms kan de cliënt zelf geen afspraken maken, omdat hij wilsonbekwaam ter zake is. De gedragswetenschapper (en bij medische zaken de arts) beoordeelt dit.

Een ter zake wilsonbekwame cliënt moet altijd een vertegenwoordiger hebben. Wie dat is, staat in het plan van de cliënt. Soms is het een door de rechter aangewezen vertegenwoordiger. Als dit niet nodig is, spreken we af wie de familievertegenwoordiger is.

Heeft de rechter geen mentor of curator benoemd en heeft de cliënt - toen hij dit nog kon - geen persoonlijk gemachtigde aangewezen, dan wordt de meerderjarige cliënt in eerste instantie vertegenwoordigd door zijn partner. Is deze er niet of wil de partner dit niet doen, dan kunnen ouders, kind, broer of zus, grootouder of kleinkind vertegenwoordiger zijn. Deze persoon wordt ook wel de zorginhoudelijk vertegenwoordiger, familievertegenwoordiger of onbenoemd vertegenwoordiger genoemd. Neven, nichten, ooms, tantes en burens kunnen niet als zorginhoudelijk vertegenwoordiger optreden. Die personen kunnen wel door de rechter worden benoemd als mentor of curator.

De gedragswetenschapper stemt zijn beoordeling van de wilsonbekwaamheid ter zake met de vertegenwoordiger af. Als de vertegenwoordiger het niet eens is met de uitkomsten van de beoordeling dan neemt de behandelend arts de uiteindelijke beslissing. Deze beslissing is doorslaggevend. Is de vertegenwoordiger het niet eens met die beslissing, dan kan hij daarover als vertegenwoordiger een klacht indienen.

De cliënt vertegenwoordigen betekent: de visie van de cliënt verwoorden en de cliënt actief betrekken. De vertegenwoordiger doet dat dus vanuit de normen, waarden, wensen en belangen van de cliënt en zet hierbij zijn eigen belang opzij. We maken afspraken die de cliënt graag wil.

Verzet

Iedereen heeft het recht zijn eigen leven in te richten. Het uitgangspunt is dat cliënten zoveel mogelijk vrijheid houden en zelf beslissingen nemen. Dit heet recht op zelfbeschikking. Verzet is een teken dat de cliënt iets niet wil. Dit erkennen betekent dat we respect hebben voor het recht op zelfbeschikking.

Ernstig nadeel

We bieden dus geen zorg waar de cliënt zich tegen verzet. Tenzij er sprake is van (een aanzienlijk risico op) ernstig nadeel. Dit is bijvoorbeeld levensgevaar of de kans op ernstig lichamelijk letsel of verwaarlozing. Of er sprake is van ernstig nadeel beslist de zorgverantwoordelijke met het team.

Onvrijwillige zorg

Soms zijn medewerkers en cliënten, of diens vertegenwoordiger, het niet eens over de zorg, ondersteuning of een bepaalde afspraak. Het is belangrijk om dat met elkaar te bespreken. Als het kan, wordt de afspraak aangepast.

Soms kom je er samen niet uit en is er geen andere oplossing dan zorg te verlenen waar de cliënt of diens vertegenwoordiger zich tegen verzet. Dat heet onvrijwillige zorg. Het kan dan gaan om alle denkbare vormen van zorg, zoals het inrichten van het eigen leven, domotica, insluiten of beperking van bewegingsvrijheid.

We bespreken zoveel mogelijk samen welke onvrijwillige zorg het beste past en hoe deze moet worden toegepast. Ook al is de cliënt of diens vertegenwoordiger het er niet mee eens. Uiteraard hebben we het ook altijd over hoe we de onvrijwillige zorg kunnen afbouwen.

Soms hebben we nog geen afspraken met de cliënt gemaakt, of doet de cliënt plotseling iets wat ernstig nadeel voor zichzelf of voor een ander veroorzaakt. De zorgverleners kunnen op zo'n moment onvrijwillige zorg toepassen als er echt geen andere oplossing is. Dit heet onvrijwillige zorg in een onvoorziene situatie (noodsituatie).

Stappenplan

Als we onvrijwillige zorg toepassen, moeten we een stappenplan doorlopen. In dit stappenplan staat wanneer we met wie moeten overleggen over de onvrijwillige zorg. Er wordt steeds gezocht naar een vrijwillige of minder ingrijpende oplossing. We vragen daarbij advies aan deskundigen. We stoppen de onvrijwillige zorg als het niet meer nodig is. Het stappenplan zit als bijlage bij deze folder of je vindt het op het intranet.

Stappenplan in schema

Stap	Maximale uitvoeringstijd
Start overleg: opnemen onvrijwillige zorg in het plan	3 maanden
Als afbouw niet lukt: evaluatie met niet bij de zorg betrokken deskundige	3 maanden
Als afbouw niet lukt: besluit om externe deskundige te betrekken	3 maanden
Als afbouw niet lukt: evaluatie adhv advies externe deskundige	6 maanden
Als afbouw niet lukt: evaluatie met niet bij de zorg betrokken deskundige	Elke 6 maanden

Onvrijwillige zorg in het ondersteuningsplan

Elke keer als je onvrijwillige zorg gaat toepassen, maak je opnieuw de afweging of de onvrijwillige zorg op dat moment echt nodig is. Of het deze keer anders of minder kan. In het plan van de cliënt (in de module onvrijwillige zorg) staat beschreven onder welke voorwaarden je onvrijwillige zorg mag toepassen en waar je bij die specifieke cliënt op moet letten als je de onvrijwillige zorg toepast. Bijvoorbeeld hoe je de medicatie moet toedienen, of hoe je deze cliënt fixeert. Als je onvrijwillige zorg hebt toegepast, registreer je de toepassing in de module onvrijwillige zorg.

Functies in de Wzd

In de Wet zorg en dwang is een aantal functionarissen beschreven. Dit is onder andere de zorgverantwoordelijke. Deze beslist over de onvrijwillige zorg. Bij 's Heeren Loo is de gedragswetenschapper de zorgverantwoordelijke. De Wzd-functionaris toetst alle plannen waarin onvrijwillige zorg is opgenomen of aan alle voorwaarden is voldaan, of er zorgvuldig wordt gehandeld en of voldoende is gezocht naar vrijwillige of minder ingrijpende alternatieven. De Wzd-functionarissen zijn ook de visiedragers in de regio en gesprekspartners van de regiodirecteur en manager Advisium over onvrijwillige zorg.

Gedwongen opname en verblijf

In de Wet zorg en dwang kun je onvrijwillige zorg toepassen bij vrijwillig opgenomen cliënten. Dit doe je alleen als dit noodzakelijk is om ernstig nadeel te voorkomen of op te heffen en er geen alternatieven zijn. Pas als een cliënt niet bij 's Heeren Loo wil wonen, maar dit wel echt nodig is om ernstig nadeel te voorkomen, moet een rechterlijke machtiging (RM) worden aangevraagd. Ook de inbewaringstelling (IBS) bestaat in de Wet zorg en dwang. Die vraag je aan als een cliënt acuut gedwongen moet worden opgenomen en er geen tijd is om een RM aan te vragen of als een cliënt bij 's Heeren Loo woont maar plots echt weg wil en dat niet mag.

Tot slot is er het besluit opname en verblijf dat wordt aangevraagd als een cliënt zelf geen bereidheid of bezwaar kan tonen om bij 's Heeren Loo te wonen. Door zo'n besluit aan te vragen toetst een externe (het CIZ) of het echt nodig is dat die cliënt in een instelling wordt opgenomen. De zorgverantwoordelijke beslist met de manager zorg en de Wzd-functionaris wanneer zo'n opnamestatus moet worden aangevraagd.

Wetten en huisregels

In Nederland gelden wetten waar iedereen zich aan moet houden. Zo is iedereen verplicht zich aan de verkeersregels te houden. En je mag geen wapens in je bezit hebben of in drugs handelen.

Voorbeeld: Iedereen is verplicht een autogordel te dragen. Is voor een cliënt een gordel in de rolstoel nodig, dan is dat geen wettelijke plicht, maar wellicht noodzakelijk om ernstig nadeel te voorkomen. Wanneer de cliënt zich daartegen verzet, moet het stappenplan worden doorlopen.

Op locaties van 's Heeren Loo, voor wonen, dagbesteding of school, gelden huisregels. Die gaan over hoe de mensen op de locatie met elkaar om willen gaan. Cliënten en/of vertegenwoordigers en de medewerkers stellen samen de huisregels op. Die regels gelden voor iedereen. Voor de medewerkers, de cliënten, de verwanten en de vertegenwoordigers. Huisregels zijn er om de ordelijke gang van zaken en de veiligheid

binnen een locatie te regelen. Ze mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is om dat te regelen. Huisregels mogen niet gebruikt worden voor het toepassen van 'verkapte' onvrijwillige zorg.

Voorbeeld. Een huisregel kan zijn dat iedereen meldt of hij mee- eet of niet of dat iedereen zijn telefoon tijdens het eten op stil zet. Maar een huisregel kan niet voorschrijven dat iedereen verplicht is om vijf uur aan tafel te zitten en zijn telefoon in te leveren.

Een klacht over onvrijwillige zorg

De cliënt of diens vertegenwoordiger kan een klacht indienen over onvrijwillige zorg bij de klachtencommissie. De klacht kan gaan over beslissingen over onvrijwillige zorg, of de beoordeling van de wilsonbekwaamheid van de cliënt.

Indien ze niet rechtstreeks bij de klachtencommissie een klacht willen indienen, kunnen ze de klacht laten behandelen door de regionale klachtenfunctionaris.

De cliëntvertrouwenspersoon.

De cliënt en diens vertegenwoordiger hebben recht op hulp en advies van de externe cliëntvertrouwenspersoon. De cliëntvertrouwenspersoon werkt niet bij 's Heeren Loo. Weet jij wie de CVP in jouw regio is? Je vindt hierover informatie op het intranet. Weten de cliënten hoe ze de CVP kunnen bereiken en waarvoor? Goed om dat regelmatig met ze te bespreken.

Meer weten?

Wil je meer weten? Kijk dan op het intranet. Of stel je vraag aan de gedragswetenschapper, de manager of de Wzd-functionaris.

Ga naar
sheerenloo.nl

's Heeren Loo

's Heeren Loo helpt mensen met een lichte tot ernstige verstandelijke beperking of andere beperking. Van jong tot oud, in bijna heel Nederland. We helpen u en uw kind het beste antwoord te vinden op grote en kleine vragen, voor nu en voor de toekomst. Daarbij staan de wensen en dromen van uw kind centraal - samen met u maakt uw kind zoveel mogelijk eigen keuzes. Wat heeft hij of zij nodig - en wat betekent dat voor u en uw gezin? Wij helpen daarbij, met meer dan 125 jaar aan kennis en ervaring uit de praktijk en de nieuwste inzichten uit wetenschappelijk onderzoek en innovaties. Zo helpen we u verder.

's Heeren Loo